

T-Kit käsiraamat

Rahvusvaheline vabatahtlik teenistus

„T-Kit käsiraamatute sarja eestikeelsed tõlked on valminud Euroopa Nõukogu ja Euroopa Komisjoni noorsootöölase koolituse partnerlusprogrammi loal, Sihtasutus Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo korraldusel ja vastutusel. Samas ei pruugi käsiraamatud oma sisus väljendada Euroopa Noored Eesti büroo seisukohti.“

Haridus- ja Teadusministeerium

T-Kit käsiraamat
Rahvusvaheline
vabatahtlik teenistus

Hea lugeja

Kuivõrd noorsootöös asetleidva kvaliteet ehk see, kui häid tingimusi suudetakse noorele luua isiksuslikuks ja sotsiaalseks arenguks läbi uute teadmiste ja oskuste omandamise mitte-formaalse õppimise keskkonnas, sõltub suuresti noorsootöötajate professionaalsusest, on oluline igakülgset panustada nimetatud erialaspetsialistide mitte-formaalse õppimise alase teadlikkuse tõusu ning vajalike kompetent-side arendamisse.

Eelöeldust tulenevalt on mul siiralt hea meel, et Euroopa Noored Eesti büroo koostöös EV Haridus- ja Teadusministeeriumiga on leidnud võimaluse toetada Eesti noorsootöö kvaliteedi arengut muuhulgas käesolevate käsiraamatute seeria toomise kaudu Eestis noorsootööga tegelevate, kuid ka laiemalt haridusvaldkonnas ja kolmandas sektoris aktiivselt tegutsevate inimesteni.

Käesolevate käsiraamatute seeria näol on tegemist mujal Euroopas hästi vastuvõetud ning juba mitmeid aastaid erinevate noorsootöös oluliste temade mõtestamisel ning noortega käsitlemisel aktiivset kasutust leidnud praktiliste abilistega, mis annavad nii laiapõhjalisi teemakohaseid teoreetilisi teadmisi kui praktilisi tegutsemissuundi meetodite ning nõuannete näol.

Viie aasta jooksul on Euroopas välja antud üheksa käsiraamatut, millest eestikeelset trükivalgust näevad esialgu seitse, Eesti noorsootöö konteksti arvestades ehk kõige olulisemat väljaannet: Projekti-juhtimine, Organisatsiooni juhtimine, Kultuuridevaheline õppimine, Rahvusvaheline vabatahtlik teenistus, Sotsiaalne kaasatus, Euroopa kodanikuks olemine, Koolitamise alused.

Kõnealuse perioodi jooksul ilmunud käsiraamatud peegeldavad hästi viimasel viiel aastal Euroopas ja Eestis asetleidnud arenguid nii noorsootöös kui ühiskonnas laiemalt ning on iseäranis seotud erinevate Euroopa noorsootöö verstaapstidega, nagu seda on näiteks Euroopa suurim noortele suunatud programm Euroopa Noored (YOUTH 2000-2006).

Loodan väga, et nende käsiraamatute abil leiate koos noortega tee oluliste temade käsitlemiseni looval ning harival moel!

Reet Kost
Euroopa Noored Eesti büroo juhataja

Noorsootöö alusdokumentide areng Eestis on jõudnud tasemeni, kuhu on jõudnud vähesed riigid: Noorsootöö seadus õigusliku alusena kehtib juba üle 5 aasta, õige pea valmib ka Noortepoliitika ja noorsootöö strateegia 2006-2012, mis sisaldab Eesti noorsootöö kontseptsiooni ja Eesti noorsootöö arengukava aastaiks 2001-2004 edasiarendusi, seab uusi sihte ja määratleb sidusvaldkondade kokkupuutepunktid. Sama tee on ees ka noorsootöötaja teadmiste ja oskuste määratlemisel.

2002. aastal valmis Noorsootöö kutseala kirjeldus koos eetika põhi-teesidega ja noorsootöö kutseala ametiloend. Loogiliseks jätkuks neile on kavandatud noorsootöötaja kutsestandard, mille loomisel tuginetakse lisaks eelnevatele ka noorsootöölase koolituse valdkonna uuringule „Pädevused ja pädevuste arendamine noorsootöö valdkonnas: Eesti noorsootöötajate professionaalne taust“, eesmärgiga määratleda kutsealal töötavatele spetsialistidele ehk noorsootöötajatele vajalikud pädevused.

Käesoleval aastal valminud uuring toob välja fakti, et noorsootöötajad tegutsevad sageli paralleelselt mitmel ametikohal ja erinevates noorsootöö valdkondades, millest tulenevalt on tõusnud vajadus mitmekesiste teadmiste ja oskuste järele. Kuigi enamik noorsootöötajast on end viimase 5 aasta jooksul erialaselt täiendanud, on osad neist koolitusest siiski kõrvale jäänud, tõstes takistavate teguritena esile rahaliste ressursside puudust, ajanappust, vähest inforinglust erinevate täiendkoolitusvõimaluste kohta ja geograafilist kaugust toimuvatest koolitustest.

Arvestades noorsootöö valdkonnas töötajate aktiivsust ja motiveeritust koolitusvõimaluste kasutamisel, on T-kitid kindlasti uus, huvitav ja praktiline materjal täiendavate teadmiste omandamisel kõigile, kelle elus on koht noorusel. T-kittide puhul ei saa takistuseks ka ükski loetletud tegurist, mis enesetäiendust seni segasid – lisaks paber kandjal versioonile saavad need kõigile kättesaadavaks ka elektrooniliselt võrgukeskkonnas: igaiüks võib nende lugemiseks ise planeerida aja, koha ja kaaslased.

T-kitid aitavad astuda edasi – haarakem siis võimalusest!

Head lugemist soovides

Haridus- ja Teadusministeeriumi noorteosakond

Tere tulemast T-kit käsiraamatute sarja!

Nii mõnigi teist on ilmselt mõelnud, mida võiks tähendada inglise keeles käsiraamatut tähistav sõna T-kit? Me pakume sellele vähemalt kahte seletust. Esimene on lihtne: see on lühend koolitusmaterjalide komplekti ingliskeelsest täisnimetusest training kit. Teine variant seostub eeskätt hääldusega, mis meenutab ingliskeelset sõna ticket (eesti k pileti) – see on dokument, mida on vaja reisile minnes. Seetõttu hoiabki väike tegelane Spiffy käsiraamatu kaanel käes rongipiletit, et reisida uusi ideid avastama. Meie kujutluses on käsiraamat vahend, millest on abi meie kõigi töös. Eeskätt on see mõeldud noorsootöötajatele ja noorte koolitajatele nii teoreetiliseks kui ka praktiliseks abivahendiks töös noorte inimestega.

Käsiraamatute sari on valminud erineva kultuuri-, ameti- ja organisatsioonilise taustaga inimeste ühise aastapikkuse jõupingutuse tulemusena. Noorte koolitajad, noortejuhid vabariiklastest ja elukutselised kirjanikud on teinud koostööd, et koostada kvaliteetsed käsiraamatud, mis käsitleksid sihtrühma vajadusi, arvestades samas, et erinevates Euroopa paikades lähenetakse teemadele erinevalt.

Käsiraamatud on valminud Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu partnerluslepingu alusel korraldatava Euroopa noorsootöötajate koolitusprogrammi raames. Lisaks käsiraamatutele on nende kahe institutsiooni koostöö andnud tulemusi ka muudes valdkondades, nagu koolituskursused, ajakiri Coyote ja diinaamiline veebilehekülg.

Kui soovite lisateavet partnerluse arengusuundadest (teave uute publikatsioonide, koolituskursuste kohta jne) või alla laadida käsiraamatute elektroonilisi versioone, külastage partnerluse kodulehekülge aadressil www.training-youth.net.

Euroopa Nõukogu kirjastus

F-67075 Strasbourg Cedex

©Euroopa Nõukogu ja Euroopa Komisjon, juuli 2002

ISBN 92-871-5568-2

Selle väljaande materjalide kopeerimine on lubatud ainult mittetulunduslikel hariduslikel eesmärkidel tingimusel, et viidatakse algallikale.

Käesolev dokument ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni või Euroopa Nõukogu, nende liikmesriikide või nende institutsioonidega koostöödegevate organisatsioonide ametlikke seisukohti.

T-Kit käsiraamatu Rahvusvaheline vabatahtlik teenistus eestikeelne versioon:

Sisuline toimetus: Marit Kannelmäe

ISBN 9985-9613-0-7 T-Kit käsiraamatute sari

ISBN 9985-9613-4-X T-Kit käsiraamat Rahvusvaheline vabatahtlik teenistus

T-Kit käsiraamat
Rahvusvaheline
vabatahtlik teenistus

Käsiraamatute sarja koordineerimine:

Balāzs Hidvèghi (haridusnõunik)

Sekretariaat:

Sabine Van Migem
Dianna Osayande (*haldusküsimused*)
Laetitia Pougary (*veeb*)

Käsiraamatu toimetaja:

Tony Geudens

Esikaas ja tegelaskuju Spiffy:

The Big Family

Käsiraamatu autorid

(vt ka viimast lehekülge):

Luis Amorim
Simona Costanzo
Tony Geudens
Peter Hofmann
Luba Pavlovova

Käesoleva materjali reprodutseerimine on lubatud ainult mittetulunduslikul, hariduslikul otstarbel juhul, kui viidatakse algmaterjalile.

COUNCIL OF EUROPE & EUROPEAN COMMISSION
TRAINING-YOUTH

Euroopa Nõukogu Peadirektoraat**IV Noorsoo- ja spordidirektoraat**

Euroopa Noortekeskus Strasbourgis
30 Rue Pierre de Coubertin
F-67000 Strasbourg, France
Tel: +33-3-8841 2300
Faks: +33-3-8841 2777

Euroopa Noortekeskus Budapestis
Zivatar utca 1-3
H-1024 Budapest, Hungary
Tel: +36-1-2124078
Faks: +36-1-2124076

Euroopa Komisjon**Hariduse ja kultuuri peadirektoraat****Osakond D5: noortepoliitika ja -programmid**

Rue de la Loi, 200
B-1049 Brussels, Belgium
Tel: +32-2-295 1100 – Faks: +32-2-299 4158

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	9
1. Rahvusvahelise vabatahtliku teenistuse käsitus.....	11
1.1 Mõisted ja nende tähendused	11
1.2 Vabatahtliku teenistuse dimensioonid.....	12
1.3 Rahvusvahelise vabatahtliku teenistuse taust.....	13
1.3.1 Natuke ajalooost	13
1.3.2 Käimasolevad arutelud.....	15
1.4 Rahvusvahelises vabatahtlikus teenistuses osalemise põhjused	16
1.5 Mõni näide töövaldkondadest.....	18
2. Rahvusvahelise vabatahtliku teenistuse kavandamine.....	21
2.1 Osalejad	21
2.1.1 Vabatahtlikud	21
2.1.2 Saatev organisatsioon.....	21
2.1.3 Vastuvõttev organisatsioon.....	23
2.2 Projekti tsükkel.....	25
2.3 Rahastamine ja eelarve koostamine	31
2.3.1 Eelarve koostamine	31
2.3.2 Rahastajad ja rahastamisvõimalused	32
3. Ettevalmistused projekti käivitamiseks.....	37
3.1 Projektile õigete partnerite leidmine	37
3.1.1 Partneri leidmine.....	37
3.1.2 Kvaliteedinõuded.....	38
3.1.3 Lepingu sõlmimine.....	42
3.2 Vabatahtlike värbamine ja valimine.....	42
3.2.1 Peamised etapid vabatahtlike värbamisel	42
3.2.2 Vabatahtlike valimise tehnikad.....	44
3.2.3 Lisavaagimise vajadus vabatahtlike valimisel	46
3.3 Osaliste ettevalmistamine	47
3.3.1 Vabatahtlike ettevalmistamine	47
3.3.2 Saatva ja vastuvõtva organisatsiooni ettevalmistamine	51
4. Teel	55
4.1 Vastuvõtt ja saabumisjärgne koolitus.....	55
4.2 Motivatsioon.....	56

4.2.1 Vabatahtliku motiveerimine.....	56
4.2.2 Personali motiveerimine – unustatud valdkond.....	59
4.3 Vabatahtlike järjepidev toetamine	61
4.3.1 Vabatahtliku tugiisik.....	62
4.3.2 Toetus väljaõppel	64
4.3.3 Kultuuridevaheline toetus	65
4.3.4 Sotsiaalne toetus.....	66
4.4 Konfliktiohjamine.....	67
4.4.1 Konfliktiohjamise esmaabi.....	68
4.4.2 Lepitaja roll konfliktis.....	69
5. Koju tagasi pöördumine.....	71
5.1 Hinnangu andmine.....	71
5.2 Järeltegevus.....	73
5.3 Tunnustamine ja tunnistuse väljastamine.....	75
6. Kas te olete ka sellele mõelnud?	77
6.1 Vabatahtlik teenistus erivajadustega noortele	77
6.2 Sooroll rahvusvahelises vabatahtlikus teenistuses	80
6.3 Takistused liikumisele.....	82
6.4 Kriisiohjamine	84
Lisa 1 Sõnastik.....	89
Lisa 2 Ülevaade rahvusvahelise vabatahtliku teenistuse organisatsioonidest, programmidest ja platvormidest	91
Lisa 3	95
Lisalugemist.....	95
Kommenteeritud kirjandusloetelu	95
Kommenteeritud veebimaterjalide loetelu.....	97
Autorid.....	99